

ZAJEDNIČKA IZJAVA O OBITELJI

SA SEDMOG MEĐURELIGIJSKOG SUSRETA VISOKIH PREDSTAVNIKA VJERSKIH ZAJEDNICA U HRVATSKOJ

Na Sedmom međureligijskom susretu visokih predstavnika vjerskih zajednica u Hrvatskoj, održanom u ponedjeljak 28. veljače 2011. / 25. rebi'ul-ewela 1432. u prostorijama Islamskog centra Zagreb, Gavellina 40, s početkom u 10 sati, sudjelovali su: predsjednik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog sisački biskup msgr. Vlado Košić, tajnik istoga Vijeća prof. dr. sc. Jure Zečević, protojerej stavrofor Srpske pravoslavne Crkve o. Marinko Juretić, ikonom Bugarske pravoslavne Crkve o. Emil Cenov Angelov, protojerej Makedonske pravoslavne Crkve - Ohridske arhiepiskopije o. Kirko Velinski, generalni vikar Evangeličke crkve u RH Branko Berić, biskup Reformirane kršćanske (kalvinske) Crkve u Republici Hrvatskoj Endre Langh, predsjednik Saveza baptističkih crkava u RH Toma Magda, glavni tajnik Evandeoske pentekostne crkve u RH mr. sc. Vedran Đulabić, pastor Staniša Margarić, Predsjednik Hrvatske konferencije Kršćanskih Adventističkih crkava, rabin Židovske općine Zagreb Luciano Moše Prelević, rabin Židovske vjerske zajednice Bet Israel u Hrvatskoj Kotel Da Don i predsjednik Mešihata Islamske zajednice u RH muftija Ševko ef. Omerbašić.

Polazeći od iskustva da je obitelj našega vremena ugrožena u brojnim segmentima njenog postojanja i osvjedočeni o njenom nezamjenjivom značaju za društvo i ljudski rod uopće, ovom *Zajedničkom izjavom o obitelji* kao visoki predstavnici triju monoteističkih religija u Hrvatskoj, židovske, kršćanske i islamske, zalažemo se za širu javnu i društvenu potporu očuvanju i ozdravljenju obitelji u Hrvatskoj, za prožimanje odgoja u obitelji istinskim vrednotama i vrlinama, za obitelj kao zajednicu u kojoj se ne živi samo radi sebe već i radi drugoga, jer držimo da samo tako obitelj može postati jamac kvalitetnijih međuljudskih odnosa i bolje budućnosti društva i čovječanstva.

Izjavom potvrđujemo da naše religije obitelj vrednuju kao Božji dar ljudima i kao zajednicu čije je postojanje sukladno volji Stvoriteljevoj. Rađanje novih ljudi moguće je samo u zajedništvu muškarca i žene. Naše religije prepoznaju brak kao primjeren oblik uređenja toga zajedništva i obitelj kao komplementarnu zajednicu roditelja i djece, koja pomaže njihovom rastu i razvoju njihove ljudskosti.

Da su brak i obitelj Božja nakana i da su kao takvi konstitutivni ljudskoj naravi, na svoj nas način - u skladu sa socio-kulturološkim okolnostima vremena u kojem su nastajale - svojom temeljnom porukom upućuju naše svete i Božjim Duhom nadahnute knjige: „Od početka stvorenja muško i žensko stvori ih. Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu; dvoje njih bit će jedno tijelo.“ (Evangelje po Marku, 10, 6-9); „Plodite se i množite i zemlju napunite“ (Biblija, Postanak 9, 1); „O ljudi, bojte se Gospodara svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao... i rodbinske veze ne kidajte...“ (Kur'an, 4,1).

Obiteljski život Bog je ustanovio kao jedno od bitnih obilježja ljudskog roda, od samog početka postojanja ljudi, kao osobnih bića otvorenih zajedništvu i zajednici. Temelj obitelji jest sam Bog, i obitelj je jedan od ključnih temelja uređenoga ljudskog društva. Obitelj omogućuje okružje i ozračje u kojem bivamo njegovani, prihvaćeni i utješeni, u kojem ljudski osjećaji bivaju oplemenjeni i utkani u prve i temeljne međuosobne odnose. Obitelj je od Boga darovani životni prostor u kojemu već od rođenja tražimo i nalazimo jamstvo postanka i opstanka, ostvarenja i spasenja. Ona je mogućnost u kojoj se čudesno sjedinjuju duhovni i materijalni zakoni i težnje našeg postojanja. Dar u kome je čudesnost života osmišljena i oduhovljena ljubavlju i čistoćom. Kao takva, ostvarena obitelj je predokus Neba, predokus zajedništva i savršene ljubavi koju Bog Stvoritelj i Svedržitelj ima prema svakom svom stvorenju i koja se odražava i živi u obiteljskim odnosima. Obitelj je milosno i u pozitivnom smislu „povlašteno“ mjesto u kojem ostvarujemo i istinski osmišljavamo svoje zemaljsko postojanje, u kojem živimo za druge, u kojem na darivanje i nesebičnost upućeni i ljubavlju oplemenjeni rastemo u Bogu.

Stoga se mi, visoki predstavnici židovstva, kršćanstva i islama, s onu stranu kategorija tradicionalizma, progresivnosti, konzervativnosti ili bilo kakvih političkih intencija, osjećamo dužni zajednički posvjedočiti vrijednost obitelji i braka kao njihovog središta i izvora. U braku kao Bogom providenoj zajednici muža i žene, supružnici kroz svoj sjedinjeni život sudjeluju u čudesnosti i radosnoj ljepoti Božjeg stvaranja novog života.

Naše religije posvješćuju da se bit i značenje braka ne iscrpljuju samo u pukoj pravnoj izjavi supružnika i da njegova ugovorna dimenzija ne obuhvaća svo bogatstvo smisla braka kao Bogom blagoslovljene zajednice muža i žene. Supružnici u braku, međusobno se dopunjujući, postaju jednim bićem, i to ne samo u spolnom smislu, ne samo u sociološkom i socijalnom ili bilo kojem djelomičnom smislu, već i u smislu njihovog cjelokupnog egzistencijalnog ostvarivanja. Stvaranje obitelji brakom i potomstvom događaj je koji za svagda utječe na životni put osoba, ali - posredno - i na društvo u cjelini. U skladu s naukom naših religija, uzimajući u obzir i ljudsku krhkost i nesavršenost, držimo da brak kao zajednicu muža i žene treba graditi u što je moguće većoj mjeri na temeljima trajnosti, jedinstva, jednakopravnosti i uzajamnog prihvaćanja, a sve to i radi uspjelog zajedničkog života u ljubavi i radi prenošenja i očuvanja života u djeci, koju će supružnici zajednički uvoditi u spasonosno prijateljsko zajedništvo s ljudima i s Bogom.

Jedno od obilježja našega vremena jest, nažalost, nespremnost na sklapanje braka i na preuzimanje odgovornosti za zasnivanje obitelji kod mnogih mladih ljudi, sve kasnije ulaženje u bračnu vezu, porast broja razvedenih brakova i razorenih obitelji, sa svim negativnim posljedicama koje to sa sobom donosi. Svjedoci smo razduhovljenja i poremećaja života u mnogim obiteljima: pogrešnog načina „planiranja“ obitelji uništavanjem začetoga života u majčinoj utrobi, dječje patnje za jedinstvom rastavljenih roditelja, patnje supružnika zbog nepovjerenja i međusobne otuđenosti, nerazumijevanja, nedostatka poštovanja i sebičnosti, bračne nevjere, što je uzrokovano prije svega nedostatkom istinske ljubavi u obitelji, koja sve više postaje s jedne strane izvorište i s druge strane žrtva tih poremećaja.

Patnja u obiteljima i njihovo razaranje nerijetko su posljedica nedostatka čovjekoljublja i bogoljublja, čega bi bilo manje da je više pozitivne podrške obitelji cjelokupnog društva i javnog mnijenja. Sve više prevladava ozračje u kojem se svezremene vrijednosti zanemaruju, a promiču se za društvo u konačnici destruktivne ideologije i kulture interesa, egoizma, konzumizma, kaosa i smrti, koje koriste prostore slobode na štetu brojnih ljudskih sudbina i društva u cjelini.

Ne možemo poznavati sve osobne razloge i objektivne, nerijetko i dramatične okolnosti koje dovode do bračnih „brodoloma“ i obiteljskih poremećaja, ali možemo iskreno i duboko suosjećati sa svima koji su uslijed takvih događaja pretrpjeli i trpe ne malu osobnu patnju i bol. Držimo mogućim i to da u određenim okolnostima razdvajanje supružnika može biti u funkciji izbjegavanja većeg zla i štete za same supružnike i njihovu djecu, no tim više smo svi, i kao pripadnici naših religija i kao članovi konkretnog društva, pozvani stvarati uvjete i ozračje za kvalitetan bračni i obiteljski život, svatko na svojoj razini djelovanja. Jedna nam je razina ipak svima zajednička: svi smo članovi obitelji, svi imamo majku ili oca, ili smo sami majka ili otac, sestra ili brat... Ako možda sami i nismo u mogućnosti dobru obitelji pridonositi na nekim širim razinama, na prvoj i najkonkretnijoj razini vlastite obitelji smo svi u mogućnosti pridonositi kvaliteti obiteljskog života. Već i samo postavljanje pitanja samome sebi: je li onima s kojima živim u obiteljskim odnosima lakše ili teže živjeti zato što imaju mene u obitelji? - omogućuje nam svima davanje vlastitoga doprinosa u poboljšanju kvalitete odnosa u našim obiteljima.

Ova izjava nije ni protiv koga, ona je za sve, jer smo uvjereni da svi, bez obzira na religijsku pripadnost i svjetonazor, promičući dobro obitelji promičemo vlastito dobro i dobro ljudskog roda u cjelini. Pomaganje obitelji i zaštita njenih prava nije samo vjernička zadaća pripadnika naših religija nego i dužnost svih ljudi.

„Opća deklaracija o ljudskim pravima“ Ujedinjenih naroda s obzirom na obitelj obvezuje da „nitko ne smije biti podvrgnut samovoljnom miješanju u njegov privatni život, obitelj, dom...“ te da „svatko ima pravo na pravnu zaštitu protiv takvog miješanja ili napada“ (Članak 12). Deklaracija ističe da „punoljetni muškarci i žene imaju pravo na sklapanje braka i osnivanje obitelji bez ikakvih ograničenja glede rase, nacionalnosti ili vjere“ (Članak 16). S obzirom na ekonomsko-materijalne okvire za opstanak i primjeren život obitelji deklaracija potvrđuje da „svatko tko radi ima pravo na pravednu i primjerenu naknadu koja njemu i njegovoj obitelji osigurava život dostojan čovjeka i koja se prema potrebi dopunjuje drugim sredstvima socijalne zaštite“ (Članak 23, 3). O istim pravima s obzirom na obitelj na sličan način govori i „Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda“ Vijeća Europe (Članci 8, 12 itd.).

Takva načela smo i kao vjernici naših religija i kao pripadnici svjetskog i europskog društva pozvani ne samo primiti na znanje nego i s razvijenim osjećajem etičke odgovornosti dosljedno i konkretno provoditi, od razine državne obiteljske strategije i legislative, preko pravednog odnosa poslodavac-zaposlenik (npr. fleksibilno i skraćeno radno vrijeme za roditelje, pronatalitetni doplatci i sl.), do razine angažmana vjerskih zajednica, itd. Podupiremo ono što se na tim razinama već čini i apeliramo na još veće zalaganje svih ključnih čimbenika. Primjereno zbrinuta obitelj zrelih i zdravih odnosa temelj je i izvorište zrelih i zdravih odnosa u globalnom društvu općenito.

Osobito važnim držimo kvalitetan odgoj u obiteljima: dobar ili loš odgoj potomstva danas izravno ili posredno ima za posljedicu konstruktivne ili destruktivne članove društva sutra. Bez zdrave obitelji nema zdravog društva. Kao vjernici jednoga Boga držimo da obiteljski život koji istinski - a ne samo formalno i deklarativno - daje prostora i sivevremenoj Božanskoj stvarnosti, pridonosi oplemenjenju čovjeka, čini ga savjesnim, odgovornim i konstruktivnim članom društva. Stoga pozivamo sve vjernike naših zajednica, da uz horizontalu - ono vremenito i ljudsko, u sebi i u svojim obiteljima dosljedno izgrađuju također i vertikalnu, ono trajno i Božje: po osobnoj i zajedničkoj obiteljskoj molitvi, po čitanju Božje riječi u svetim knjigama, po dolaženju obitelji na bogoslužja kao mjesta osobnog susreta s Bogom i ljudima.

U svijesti da je obitelj temelj društva i da je Bog temelj obitelji ohrabrujemo sve naše vjernike i sve čimbenike vjerskog, društvenog i javnog života da se dosljedno i neumorno svi zajedno zalažemo za dobro obitelji i pridonosimo boljitku društvenog stanja i dobru svakog člana našega društva.

Msgr. Vlado Košić, predsjednik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog, sisački biskup

Muftija Ševko ef. Omerbašić, predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj

Luciano Moše Prelević, rabin Židovske općine Zagreb

Kotel Da Don, rabin Židovske vjerske zajednice Bet Israel u Hrvatskoj

O. Marinko Juretić, protojerej stavrofor Srpske pravoslavne crkve

O. Emil Cenov Angelov, ikonom Bugarske pravoslavne crkve

O. Kirko Velinski, protojerej Makedonske pravoslavne crkve - Ohridske arhiepiskopije

Branko Berić, generalni vikar Evangeličke crkve u RH

Endre Langh, biskup Reformirane kršćanske (kalvinske) crkve u Republici Hrvatskoj

Toma Magda, predsjednik Saveza baptističkih crkava

Mr. sc. Vedran Đulabić, glavni tajnik Evandeoske pentekostne crkve u RH

Pastor Staniša Margarić, predsjednik Hrvatske konferencije Kršćanskih Adventističkih crkava

Prof. dr. sc. Jure Zečević, OCD, tajnik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog